

2013RGW76

VERSLAG van de vergadering van de statencommissie Ruimte, Groen en Water d.d. 1 juli 2013 in het Provinciehuis van Utrecht

Aanwezig:

Drs. A.H.L. Kocken (voorzitter), E.R.M. Balemans (VVD), drs. F.H.W. Bekkers (GroenLinks), mw.drs. U.P. Blom (PvdA), drs. J.G.Boerkamp (D66), mw. E.J. Broere (PVV), de heer ir. H. Graaff (CDA), drs. C. de Heer (ChristenUnie), J.J. van der Helm (PVV), ir. N.J.P. Hoefnagels (D66), mw. W.M.M. Hoek (50PLUS), ing. D. Kilic (PvdA), J. v.d. Lagemaat (SGP), mw.drs. A.M.C. Mineur (SP), W. van der Steeg (PvdD), dr. I. Thonon (D66), G.H.J. Weierink (VVD) en C. Westerlaken (CDA);

Met kennisgeving afwezig: C.J. van Kranenburg Ma (ChristenUnie) en ing. H.N. Scherer (PVV);

Van ambtelijke zijde aanwezig: drs. H. Schoen (adjunct-griffier) en mw. G. van Weerd (verslag).

1. Opening

De voorzitter, de heer Kocken, opent de vergadering met een woord van welkom. Vervolgens worden de berichten van verhindering doorgenomen.

2. Vaststellen agenda

Akkoord.

3. Verslag vergadering statencommissie Ruimte, Groen en Water van 3 juni 2013

Het verslag van deze vergadering wordt vastgesteld.

4. Mededelingen

Gedeputeerde De Vries:

deelt mede dat de provincie met HDSR en waterschap Vallei en Veluwe afspraken over de **verdrogingsbestrijding** heeft gemaakt. O.a. is er gesproken over een kostenverdeling van de verdrogingsopgave en partijen kunnen zich daarin vinden. Een en ander moet nu in de drie organisaties bestuurlijk worden geaccordeerd. Daarna zullen de afspraken ter vaststelling worden voorgelegd aan PS van Utrecht en de algemene besturen van de betrokken waterschappen.

5. Rondvraag

De heer Thonon memoreert dat deze commissie onlangs een werkbezoek aan **De Ridderhof** heeft gebracht. De Ridderhof ligt in de ecologische hoofdstructuur. De manier waarop de projectontwikkelaar het aanpakt, leidt er volgens D66 toe dat de EHS op die plek stapje voor stapje wordt uitgehold via een soort salamitactiek. D66 vraagt naar de rol van de provincie in deze. Wordt daar oog op gehouden en heeft de provincie een rol in de handhaving?

Gedeputeerde Krol deelt mede dat de provincie de gemeente ondersteunt, waar nodig, als het gaat om de juridische trajecten. Primair gaat het hier om gemeentelijke aangelegenheden. Echter, vanuit provinciaal perspectief is het ook niet gewenst dat er bij de Ridderhof bepaalde ontwikkelingen plaatsvinden. Wat betreft de handhaving zijn er twee vraagstukken aan de orde. Wanneer er een nieuw bestemmingsplan wordt gemaakt, zou er sprake kunnen zijn van aantasting van de EHS-waarden. Wat er nu op die locatie is voorzien, past binnen de randvoorwaarden van het bestemmingsplan van de gemeente. Feitelijk kan dit leiden tot kap van bomen, of het weghalen van begroeiing en dat kan wel in strijd zijn met de EHS. Echter,

de provincie komt pas in beeld bij het wijzigen van het bestemmingsplan. Dat is op dit moment niet voorzien. Dit terrein blijft in de EHS liggen. Als er een nieuw bestemmingsplan wordt gemaakt, mag er geen significante aantasting van de kernwaarden van de EHS plaatsvinden. Er blijft voor de provincie wel een handhavende rol over, bv. in het kader van de Boswet. Wanneer er wordt gehandeld in strijd met het vigerende bestemmingsplan van de gemeente, dan zal de gemeente daartegen moeten optreden. Spreker heeft de indruk dat de gemeente de ontwikkelingen bij de Ridderhof nauwlettend volgt. Een en ander is regelmatig onderwerp van gesprek tussen provincie en gemeente. Hij meent dat provinciebestuur en gemeentebestuur over dit onderwerp hetzelfde denken.

Overigens komt dit vraagstuk breed in Nederland voor. Het gaat in recreatieparken vaak om dezelfde situaties. Bestaande recreatieve terreinen worden opgekocht en vervolgens vinden er planologische ontwikkelingen plaats die ertoe bijdragen dat het terrein niet meer als een normale recreatieve voorziening gebruikt kan worden, waardoor het ooit in de EHS kon liggen. Het gaat hier om een vrij ernstig RO-aandachtspunt in heel Nederland. EHS terreinen kleiner dan 5 ha. blijven op de Heuvelrug binnen de EHS liggen, zo is afgesproken.

De heer Thonon kan zich voorstellen dat deze problematiek, die volgens de gedeputeerde in heel Nederland speelt, in IPO-verband wordt aangekaart.

Gedeputeerde Krol is het daarmee eens. Het raakt hem wel dat zich in dit soort scenario's een soort overheidsmachteloosheid voordoet. Vroeger maakten de gemeenten enigszins ruimhartig bestemmingsplannen. Nieuwe eigenaren van recreatieterreinen maken daar nu optimaal gebruik van, door middel van de bouw van nieuwe recreatiewoningen. Uiteindelijk ontstaat er dan een terrein dan nooit de bedoeling van de overheden is geweest.

Hij kan zich dan ook vinden in de suggestie van de heer Thonon en hij zal dat met zijn collega's in het IPO opnemen.

De heer Bekkers verwijst naar het memo van gedeputeerde Krol over het rapport

Gezondheidszorg in relatie tot schaalvergroting in de landbouw. In het rapport staat dat er geen duidelijke informatie is over gezondheidseffecten in relatie tot landbouw en dat er op dat punt ook geen rijksbeleid te verwachten valt. Spreker vraagt hoe de provincie gaat handelen, wanneer niet kan worden vastgesteld of er schade voor de volksgezondheid optreedt. Ook de omgekeerde redenering kan worden gevolgd, nl. schade kan niet worden uitgesloten en in dat geval moet invulling worden gegeven aan het voorzorgsprincipe, zonder dat het onderzoek richtlijnen dienaangaande meegeeft.

Gedeputeerde Krol antwoordt dat Kabinet en Gezondheidsraad feitelijk aangeven dat ze niet weten of schaalvergroting in de landbouw effecten heeft op de gezondheidszorg. Provincies en gemeenten moeten dat dan maar oppakken. Overigens zou het wel merkwaardig zijn geweest wanneer er centraal door het Kabinet een besluit zou zijn genomen over de grootte en de locaties van stallen. Dat zou wat hem betreft de nagel aan de decentralisatieopgave van het ruimtelijk beleid zijn geweest. Wel betekent de uitspraak van de Gezondheidsraad een grotere verantwoordelijkheid voor provincies en gemeenten, als het gaat om de afstandmaten.

Enerzijds begrijpt hij de oproep om voorzichtig te zijn, wanneer er onzekerheid is over de gezondheidseffecten. Anderzijds ligt de woonbebouwing in deze dichtbevolkte provincie heel dicht tegen intensieve agrarische bedrijvigheid aan en is dat voorzorgsprincipe moeilijk te implementeren. Ook in het kader van de PRS is hierover van gedachten gewisseld en zijn daar afspraken over vastgelegd. Spreker heeft over deze kwestie nog geen duidelijke vastomlijnde opvatting. Wel is het verstandig hier nog eens goed over na te denken. De afspraken die in het kader van de PRS zijn gemaakt, zijn vers. Een overheid moet dan niet snel daarover heen weer nieuwe afspraken maken. Dit vraagstuk raakt ook de provincies Oost-Utrecht, Overijssel, Gelderland, Brabant en Limburg. Wellicht dat er met deze voormalige reconstructieprovincies over deze kwestie nader van gedachten kan worden gewisseld.

Wellicht kunnen er uniforme afspraken worden gemaakt. Hij vermoedt dat echter niet aangezien ook het Kabinet daartoe niet in staat is geweest. Dat alles vraagt om maatwerk, zoals overigens ook in de PRS is voorgeschreven. GS weten nog niet precies hoe ze om zullen gaan met het advies van de Gezondheidsraad.

De heer Bekkers vraagt wanneer de gedeputeerde hierop zal terugkomen. Tijdens de tot standkoming van de PRS/PRV werd een lijn gelegd naar het rapport van de Gezondheidszorg. De verwachting werd uitgesproken dat dit rapport duidelijkheid zou bieden. Dat blijkt nu niet het geval te zijn. Nu wordt de bal weer teruggelegd bij provincies en gemeenten.

De heer V.d. Steeg brengt de destijds aangenomen motie over de PRS in herinnering, betrekking hebbend op volksgezondheid in relatie tot de veehouderij. Over deze kwestie is reeds door PS nagedacht. De motie roept GS op aan tafel te gaan zitten met gemeenten. In het rapport van de Gezondheidsraad wordt gesteld dat er wel implicaties zijn voor de volksgezondheid en dat lokaal maatwerk nodig is. Daar refereert de eerder genoemde motie ook aan, nl. dat GS in overleg gaan met gemeenten om het advies van de Gezondheidsraad onder de aandacht te brengen, na te gaan hoe en waar er lokaal maatwerk mogelijk is met in achtneming van het feit dat het voorzorgsprincipe leidend is.

Gedeputeerde Krol memoreert dat de door PS aangenomen motie stelt dat het advies van de Gezondheidsraad onder de aandacht moet worden gebracht van gemeenten. Echter, dat advies luidt in feite dat er geen advies is. Het onderwerp gezondheidsrisico in relatie tot intensieve veehouderij wordt ook met gemeenten besproken. Na de zomer heeft hij een afspraak met alle wethouders RO van de provincie Utrecht om ook over genoemd vraagstuk van gedachten te wisselen.

De heer V.d. Steeg vindt het wel erg kort door te bocht om te stellen dat er geen advies van de Gezondheidsraad ligt. Er is wel degelijk een advies uitgebracht, nl. ga lokaal maatwerk verrichten. Tegelijkertijd is een belangrijk onderdeel van de door PS aangenomen motie dat het voorzorgsprincipe leidend moet zijn.

De voorzitter memoreert de toezegging van gedeputeerde Krol dat hij t.z.t. terugkomt met uitgewerkte ideeën over dit onderwerp. Op dat moment zal ook de bedoelde motie aan de orde zijn.

De heer De Heer vraagt aandacht voor twee grensgevallen:

- De gemeenteraad van **Rhenen** maakt zich zorgen over een silo die aan de overkant van de Rijn dreigt te verrijzen, op grondgebied van de provincie Gelderland. De gemeente Buren is bezig met een bestemmingsplan waarin waarschijnlijk ruimte wordt geboden aan een silo van 60 meter hoog, bijna net zo hoog als de Cuneratoren. Hij vraagt of een buurprovincie instrumenten heeft om zich daarmee te bemoeien. Heeft de provincie Utrecht mogelijkheden om op grond van provinciale belangen de bouw van een silo op grondgebied van Gelderland aan te vechten?
- Ontwikkelingen zijn er gaande omtrent het **Binnenveld**, gelegen in de provincies Utrecht en Gelderland. Spreker begreep dat er voor 1 juli allerlei zaken moesten zijn afgerond. Concreet is zijn vraag wat de stand van zaken is rond het Binnenveld. Op de termijnagenda staat dat dit onderwerp in september aan de orde komt. Graag hoort hij hoe de procedure is.

De heer Hoefnagels deelt mede dat de bouw van de silo gepaard zal gaan met groeiend vrachtvervoer over het water. Hij vraagt of de ChristenUnie dat ook bij de eerste vraag heeft betrokken.

De heer De Heer weet niet waar de nut en noodzaakdiscussie omtrent de silo moet worden gevoerd. Zijn vraag is nu of de provincie vanuit het landschap iets te zeggen heeft over ontwikkelingen op het grondgebied van de provincie Gelderland.

Gedeputeerde Krol is bekend met het vraagstuk, zoals dat nu in Rhenen aan de orde is. Zodra de gemeente Buren een bestemmingsplan in procedure brengt om de bouw van een silo mogelijk te maken, kunnen belanghebbenden zoals buurgemeenten zienswijzen en bezwaar en beroep tegen dat bestemmingsplan instellen. Dat geldt in formele zin niet voor de provincie Utrecht, wanneer het gaat om een gemeente in een andere provincie. Wel vinden er informele contacten plaats met RO-collega's in andere provincies. Gedeputeerde Krol zal het provinciebestuur van Gelderland laten weten dat het provinciebestuur van Utrecht niet enthousiast wordt van een aantasting van de kwaliteit van het landschap door de bouw van een silo van 60 meter hoog. Overigens is het een bekend fenomeen dat provincies "alle lelijkheid" het liefst aan de grenzen van hun provincie positioneren.

Wat betreft het Binnenveld, deelt de gedeputeerde mede dat er intensief overleg is met het ministerie van Economische Zaken over de situatie in het Binnenveld. Zolang het Binnenveld nog niet is aangewezen als Natura 2000 gebied, is er nog geen beheerplanproces en gebeurt er op dat vlak niets. De provincies Utrecht en Gelderland en het waterschap Vallei en Veluwe zijn bereid een beheerplan voor het Binnenveld te maken, mits er een alternatief kan worden bedacht voor de verbetering van de Hel en de Blauwe Hel, zonder dat het gebied onder water komt te staan. Op dit moment vinden er studies plaats om de twee gebiedjes betere kwaliteit en hogere waterpeilen te geven om zo invulling te geven aan de Natura 2000 opgave die daar ligt. Spreker licht toe dat het hier om een vrij precair proces gaat. Mogelijke oplossingen worden eerst door deskundigen beoordeeld. Die fase is nu aangebroken. Het zou hem een lief ding waard zijn als daar een positief resultaat uit komt. Dan kan de Natura 2000 opgave in het Binnenveld tegen minder maatschappelijke kosten en met minder problemen op een goede manier gerealiseerd worden. Hij hoopt in september meer duidelijkheid over deze kwestie te geven.

6. Termijnagenda

De informatiesessie over natuur vindt niet plaats op 1 september maar op 2 september.

De heer Boerkamp heeft in de vorige vergadering aangegeven dat de voorkeur van D66 uitgaat naar 9 september, wat betreft het plannen van een infosessie over natuur. Op 2 september is zijn fractie helaas verhinderd.

De voorzitter deelt mede dat, alles afwegende, de keus toch op 2 september is gevallen.

Op verzoek van de heer V.d. Steeg zegt de voorzitter toe dat de toezegging van de gedeputeerde om het ganzenonderzoek, vermeld op pag. 28 van de jaarrekening, naar deze commissie te sturen, aan de termijnagenda zal worden toegevoegd.

De heer Kilic vraagt naar de informatievoorziening rond de motie participatie in windenergieprojecten. De informatie zou in juni worden aangeboden maar hij heeft nog niets gezien.

Gedeputeerde Krol antwoordt dat het onderwerp duurzame energie ook in de commissie MME thuishoort. De informatievoorziening over dit onderwerp is nog niet gereed. Zodra de informatie voorhanden is, zal worden bezien naar welke commissie het zal worden gezonden.

Gezien de desbetreffende motie, gaat de voorzitter ervan uit dat de informatie aan de commissie MME zal worden aangeboden. Wel zal de informatie ook naar de commissie RGW gaan, omdat dit onderwerp ook in het kader van de PRS naar voren is gekomen.

Mevrouw Blom memoreert dat in de PRS vooral de punten inzake de landschappelijke en ruimtelijke ordening rond duurzame energie aan de orde zijn geweest. Heeft de informatie betrekking op die punten, dan hoort het thuis in de commissie RGW.

De voorzitter zegt nogmaals toe dat de informatie in ieder geval ter kennisneming naar de commissie RGW zal gaan. Vervolgens zal worden bezien of het stuk ook ter bespreking moet worden geagendeerd.

Gedeputeerde Krol memoreert dat de discussie betrekking had op de vraag of windenergieoplossingen in Utrecht kunnen worden vergemakkelijkt wanneer mensen in projecten participeren. Wanneer mensen meedelen in opbrengsten, zullen ze minder snel tegen zijn. Primair gaat het dan om een participatieoplossing en secundair om de ruimtelijke ordening. Daarom maakte hij wat meer een beweging richting MME.

De heer Bekkers constateert dat op de termijnagenda voor 16 september de partiële herziening PRS/PRV, o.a. PMC, gepland staat. Vorige keer is reeds besproken dat in dit kader ook andere onderwerpen aan bod zullen komen. Hij stelt voor op de termijnagenda niet alleen het PMC te noemen maar ook de andere punten die in het kader van de partiële herziening relevant zijn, of deze punten in het geheel niet te specificeren.

Voorts verwijst de heer Bekkers naar de motie van de regionale vogelopvang. Aangegeven wordt dat het dekkingsvoorstel bij de Voorjaarsnota aan de orde zou komen, echter, daar heeft hij dat niet kunnen terugvinden. Is dit voorstel naar de begroting doorgeschoven?

De voorzitter zegt toe dat alle onderwerpen in het kader van de partiële herziening PRS/PRS op de termijnagenda zullen worden benoemd, voor zover nu bekend.

Gedeputeerde Krol antwoordt dat het dekkingsvoorstel regionale vogelopvang niet in de Voorjaarsnota is opgenomen. Dat zou betekenen dat een en ander terugkomt bij de begroting. Voorafgaand aan de komende PS-vergadering zal hij hier in ieder geval op terugkomen. Voorts geeft hij aan dat de herziening van de contour PRS/PRV primair voor het PMC geldt, maar ook voor Barro (Besluit algemene regels ruimtelijke ordening) en de houtkades.

De heer Weierink vraagt naar de uitspraak van de Raad van State met betrekking tot de houtwallen Biltse Duinen. Een en ander dateert van 4 april 2011.

Gedeputeerde Krol antwoordt dat de rechter hier nog geen uitspraak over heeft kunnen doen. Al enkele keren is hierover gesproken, echter, ter zitting zegt de rechter dat hij nog geen uitspraak kan doen; kennelijk zit de rechter met deze kwestie in zijn maag. Spreker hoopt dat er in december toch een uitspraak zal liggen van de Raad van State.

7. Statenvoorstel Voorjaarsnota 2013

De heer De Heer constateert dat er in de Voorjaarsnota niets wordt vermeld over het Deltaprogramma, ook niet over de ontwikkelingen die te verwachten zijn en de keuzes die moeten worden gemaakt. Bij de behandeling van de begroting heeft hij gevraagd of er al iets kan worden ingeschat wat dit voor de provincie gaat betekenen. Inmiddels is men al weer een half jaar verder. Hij meent dat het Deltaprogramma al in concept klaar is. Hij wil graag in de

Voorjaarsnota voorsorteren op keuzes en ingrepen die in dat kader moeten worden gemaakt alsmede de financiële consequenties.

De ChristenUnie, met name de heer Van Kranenburg, vraagt zich af of het Ganzenakkoord budgetneutraal kan worden uitgevoerd. Ganzen kunnen worden geconsumeerd en daarmee kan ook geld worden verdiend.

Mevrouw Blom verwijst naar de landelijke recreatieve routenetwerken. Deze zijn van belang voor de beleefbaarheid van de natuur. In de Voorjaarsnota staat dat het rijk die taken overhevelt naar de provincies. Zij vraagt of dit tijdelijk is. Hoe verhoudt zich dat tot de recreatieschappen? Wat is de rol van de provincies in de recreatieschappen? De PvdA hecht erg veel waarde aan de landelijke recreatieve routenetwerken.

De heer Bekkers stelt eveneens een vraag over de meerkosten van de ganzenbestrijding. Hij vraagt waarom dat meer budget voor de faunabeheereenheid moet opleveren.

Gedeputeerde De Vries komt terug op de vraag over het Deltaprogramma. Het Deltaprogramma is nog niet af. Ieder jaar wordt in het kader van Prinsjesdag het Deltaprogramma voor het komende jaar gepresenteerd. Op dit moment zijn de discussies binnen de verschillende werkgroepen nog niet afgerond, o.a. over de norm. Derhalve is het prematuur om nu al in de begroting voor te sorteren op het Deltaprogramma. Zou het Deltaprogramma worden uitgevoerd in de provincie Utrecht, bv. bij Nederrijn-Lek, dan moet het merendeel van de kosten door het rijk worden betaald. Er is nl. een Deltafonds in het leven geroepen. Per project zal dan met waterschappen en gemeenten worden bezien hoe dat tezamen met de provincie kan worden uitgevoerd. Maar voordat daarover wordt nagedacht moet eerst de discussie in Den Haag zijn afgerond en moet de Tweede Kamer een beslissing hebben genomen over het Deltaprogramma en de middelen die via het Deltafonds beschikbaar komen, aldus gedeputeerde De Vries.

Op de vraag van de PvdA, geeft de gedeputeerde aan dat in de visie Recreatie en Toerisme duidelijk is aangegeven dat voor de provincie Utrecht het routenetwerk een kerntaak is in het recreatiedomein. Er zijn nu nog middelen om dat te kunnen financieren voor één jaar. Plannen zijn er om het daarna structureel te gaan financieren, omdat dit ook is uitgedragen in de visie richting recreatieschappen. De provincie wil daaraan ook bijdragen. De toekomstvisie Recreatie zal na de zomer in de commissie MME aan de orde komen. Hij zegt mevrouw Blom toe dat ook de commissie RGW hierover zal worden geïnformeerd.

Gedeputeerde Krol komt voorts terug op de opmerkingen over het Ganzenakkoord. Dat akkoord bindt een aantal partijen in de bestrijding van de overlast van ganzen. De consequentie is o.a. dat de provincie Utrecht een projectteam Ganzen Utrecht moet opzetten. Dat kan niet binnen de bestaande faunabeheereenheid worden opgelost. Die verplichting brengt kosten met zich mee. In de Voorjaarsnota wordt eenmalig gevraagd te voorzien in de verplichte menskracht van dit vraagstuk. Daarmee is de ganzenproblematiek nog niet opgelost. In het kader van de begroting zal worden teruggekomen op de structurele component van het ganzenvraagstuk. De ChristenUnie doelde in feite op de veel grotere financiële problemen die de provincies hebben met de uitvoering van het ganzenbeleid. Getracht wordt het aantal ganzen zodanig te reduceren dat de schade afneemt. Aangezien de provincies ook de schade betalen, lukt dat alleen maar wanneer de ganzenreductie zo vlot gaat dat de schade daardoor niet toeneemt. De ganzenreductie in hele grote aantallen is alleen maar mogelijk met het gebruik van gas. Dat gasgebruik is uitsluitend toegestaan in de zone rondom Schiphol maar niet in de rest van Nederland. Daar gebeurt het op de traditionele manier, dus via afschot. Feitelijk betekent dit dat er van een echte reductie van het aantal ganzen in

Nederland nog geen sprake kan zijn. Het aantal ganzen neemt nog steeds toe evenals de schade. De provincies zullen dus nog meer schadevergoeding moeten gaan betalen. Positief is dat in het Ganzen-7 Akkoord de terreinbeheerders, vogelbescherming en provincies gezamenlijk afspraken hebben gemaakt, ook om in andere delen van Nederland ganzen in de rui te vangen en vergassen mogelijk te maken, anders dan alleen rond Schiphol. Gaat dat niet lukken, dan zullen de provincies tegen een veel groter schadebedrag aanlopen. Het IPO is blij dat de verschillende partijen tot afspraken konden komen en dat dit kan leiden tot grootschalige reductie. Echter, daarvan is nu nog geen sprake.

Overigens is het voor gedeputeerde Krol vanzelfsprekend dat het teveel aan ganzen dat wordt gevangen en gedood zinnig wordt gebruikt. Het is voor hem onaanvaardbaar wanneer dat niet het geval zou zijn. Destructie van het vlees vindt hij niet aanvaardbaar. Beter en duurzamer is het minder vlees uit de bio-industrie te eten en meer (wilde) gans.

De vraag van de ChristenUnie gaat primair over de Voorjaarsnota en dat heeft uitsluitend betrekking op de bemensing.

De heer De Heer begrijpt dat gedeputeerde De Vries in het kader van het Deltaprogramma doelde op normen, dijkhoogtes, veiligheidsvraagstukken en zoetwatervoorziening. Echter, het Deltaprogramma gaat ook over de herstructurering van stedelijke gebieden, bv. grote waterpartijen om hittestress tegen te gaan. Ook daar wordt in de provinciale plannen over gesproken. Hij vraagt of de provincie daar op kan voorsorteren.

Gedeputeerde De Vries zal niet voorsorteren op plannen die eerst nog aan de Tweede Kamer moeten worden voorgelegd. Vorige week was er overleg in het kader van nieuwbouw en herstructurering inzake het Deltaprogramma. Een alliantie heeft daar interessante plannen en ideeën aangedragen in het licht van hittestress en water in de stad. Echter, het ontbrak daar aan een financiële onderbouwing terwijl het om zeer kostbare ingrepen gaat. Spreker heeft toen aangegeven dat de provincie Utrecht in de Kadernota Wonen en Binnenstedelijke ontwikkeling duurzaamheid en water meenemen in opgaven die zich voordoen. Echter, hij kan nu niet op beslissingen in Den Haag anticiperen.

De heer Bekkers begrijpt dat de uitvoering van het Ganzenakkoord niet aan de faunabeheereenheid wordt gegeven. Staat dit wel correct in de Voorjaarsnota? De vraag komt naar voren wie het Ganzenakkoord nu moet gaan betalen; wat is de oorsprong van het feit dat de provincie met zo'n grote hoeveelheid ganzen wordt geconfronteerd? Heeft dit te maken met het verdwijnen van natuurlijke vijanden zoals de vos door de structuurvorming van de landbouw en wordt het daardoor afgewenteld op de overheid om dit financieel op te lossen? Gedeputeerde Krol staat op het standpunt dat de ganzenoverlast ook niet zal zijn opgelost wanneer er veel meer vossen zouden zijn. Voor ganzen geldt dat er moet worden beheerd. Dat is een aantal jaren niet gebeurd en dat heeft in een ernstig probleem geresulteerd. Overigens wordt dat ook door de Vogelbescherming ingezien.

In het kader van het decentralisatieakkoord is met het Kabinet afgesproken dat schade en schadebescherming alsmede het Faunafonds gedecentraliseerde taken van het rijk zijn. De provincies hebben € 12,5 miljoen op jaarbasis ontvangen voor het oplossen van de ganzenproblematiek. Dat budget is onvoldoende. De provincies zijn volledig verantwoordelijk voor die taken geworden. Alleen al in dat kader is het noodzakelijk de reductie serieus te nemen. Zolang er uitsluitend op de traditionele manier wordt bestreden, zal de schade altijd meer zijn dan de beschikbare middelen. De provincies vinden het "spannend" dat de rekening wel op hun bord beland, terwijl er nog geen middelen zijn om te interveniëren. De gedeputeerde van Friesland is het eerste aanspreekpunt namens het IPO waar het gaat om de ganzenproblematiek.

8. Statenvoorstel synchronisatie planprocessen Bodem, Water en Milieubeleid (BWM)

De voorzitter deelt mede dat er over dit onderwerp t.z.t. nog een startnotitie wordt uitgebracht waarin de inhoudelijke keuzes nader worden belicht.

De heer Balemans constateert dat het de bedoeling is het BWM beleid met het beleid voor de ondergrond te synchroniseren en dat er eind december 2015 plannen zullen worden voorgelegd. Echter, in de notitie over de ondergrond wordt een latere datum aangehouden. Hij vraagt hoe dat zit.

De heer Bekkers dankt voor de bijlage met het schema over het stap voor stap toegroeien naar integrale planvorming in het ruimtelijk fysieke domein. Hij constateert dat er ook een samenhang is met het mobiliteitsbeleid, echter, daarvoor moet de planfase nog worden afgerond. Tussen mobiliteit en milieu bestaat een grote samenhang. Hij vraagt in welke mate er mogelijkheden zijn om de milieuaspecten die samenhangen met mobiliteit te laten meelopen aangezien het PMP nog even blijft liggen. Hij begrijpt overigens dat het ministerie op dat laatste niet zal gaan handhaven. Het gaat hier wel om een wet en zijn vraag is of derden kunnen eisen dat de provincie de wet naleeft. Welk risico loopt de provincie Utrecht in dat opzicht?

Wat betreft de planning van de procedure vraagt de heer Bekkers of de ter inzage legging nog voor de verkiezingen van PS zal plaatsvinden. Het is denkbaar dat na de PS verkiezingen er ook over de BWM nieuwe afspraken worden gemaakt. Is er in dat geval een nieuwe ter inzage legging noodzakelijk of anderszins?

De heer Kilic constateert dat er eerst nog een startnotitie wordt uitgebracht. Vervolgens is er een jaar de tijd om een conceptversie integraal BWM plan op te stellen. Hij vraagt of dat sneller kan. Evenals de heer Bekkers stelt hij voor dit meer naar voren te halen.

Voor meerdere onderwerpen is er in de provincie Utrecht stand beleid van kracht. Hij wil dat graag in het schema terugzien, zoals ook voor de ondergrond is gedaan.

Mevrouw Hoek deelt mede dat 50PLUS in principe geen probleem heeft met de verlenging van de termijn. Bij punt 3, laatste blok, is er sprake van een foutje. Daar wordt “verlenging” bedoeld in plaats van “verlening”.

De heer V.d. Lagemaat deelt mede dat de SGP met dit voorstel kan instemmen. De startnotitie wordt afgewacht.

De heer De Heer komt terug op de opmerking van GroenLinks dat de mobiliteitsplannen moeten worden toegevoegd. Immers, het BWM beleid moet worden afgestemd op de ruimtelijke ordening en de mobiliteit omdat er onderling vele raakvlakken bestaan. GS hebben beloofd integraal te werken. Hebben GS in de afgelopen twee jaar geprobeerd de BWM planvorming met het beleid op het gebied van mobiliteit en de ruimtelijke ordening te synchroniseren? Zo nee, waarom niet? Zo ja, wat zijn de barrières waar men tegen aan loopt? In de vorige vergadering is gesproken over het realisatieplan. O.a. kwam toen naar voren dat een klein bedrijventerrein en een kleine woonwijk in Vianen beter konden worden omgedraaid, vanuit milieuoverwegingen. Er zal pas in 2019 een nieuw mobiliteitsplan tot stand komen. Dat betekent dat het BWM-beleid nog niet met mobiliteit is afgestemd. Zijn wens is dat er een synchronisatie gaat plaatsvinden met alle drie de sporen. Waarom is dat nog niet gelukt?

Gedeputeerde De Vries constateert dat de ChristenUnie en GroenLinks het BWM-beleid willen synchroniseren met het mobiliteitbeleid. Tijdens de startfase van dit project merkte hij in deze commissie enige huiver voor het integraal aanpakken van deze dossiers. De angst was dat er zaken verloren zouden gaan. Tot zijn blijdschap merkt hij dat de commissie nu veel meer op het standpunt staat dat al het beleid integraal moet worden opgepakt. Overigens gebeurt dat nu ook al, als het gaat om het mobiliteitsbeleid. In de commissie MME is de concept Mobiliteitsvisie aan de orde geweest. Er is een integraal rapport tot stand gekomen, met medeneming van luchtkwaliteit en geluidshinder. Veel aandacht wordt daarin besteed aan de leefkwaliteit, de leefomgeving en milieuaspecten. Voorliggend voorstel is met name gericht op de Omgevingswet die toch nog op zich laat wachten. De planning is nu dat deze nieuwe wet in 2018 van kracht gaat worden. Onverlet zal de provincie zijn eigen spoor bewandelen en zo toewerken naar de omgevingsvisie met de verschillende onderwerpen in een integrale benadering. De PRS is onlangs vastgesteld. Nagegaan is wat er van de bestaande BWM plannen kan worden samengevoegd. Dat is het traject waar de provincie zich nu mee bezighoudt. Aandacht wordt er ook besteed aan het beleid voor de ondergrond, een en ander naar aanleiding van de motie van PS. Het is duidelijk dat er veel dossiers en issues te maken hebben met de ondergrond. Daar moet een antwoord op worden geformuleerd. Dat is wel een apart spoor om duidelijk tot uitdrukking te brengen wat daar speelt en wat de belangen zijn van de provincie. Dat moet eerst worden vastgelegd. In een volgende fase zal het beleid voor de ondergrond in december 2015 worden geïntegreerd in het BWM-beleid.

De VVD vroeg naar het beleid ten aanzien van de ondergrond. Daarvoor wordt nu tijdelijk een apart spoor gevolgd, samen met de diverse partners. In februari 2014 zal de kadernota ondergrond worden vastgesteld. Later is dat dan weer een onderdeel voor de conceptvisie integraal BWM plan.

Gevraagd werd in hoeverre de naleving van het PMP door derden opeisbaar is. In het stuk wordt duidelijk gemaakt dat de PMP opgave reeds op diverse plekken al geborgd is, met name via de provinciale milieuverordening. Mochten er vragen zijn van derden, dan is die verordening het kader waarnaar verwezen zal worden. Veel andere opgaven zijn goed in het beleid verankerd.

GroenLinks en de PvdA vroegen naar de tijdsplanning tussen start en conceptdocument, kort voor de PS-verkiezingen. Toegewerkt wordt naar de omgevingswet en omgevingsvisie. Gedeputeerde De Vries gaat ervan uit dat een volgend college van GS dat ook zullen doen, omdat dit voor provincies een verplichting is. De route die nu wordt gevolgd loopt naar een wettelijk eindpunt waar de provincie aan gehouden is. Mogelijk wordt dit een interessant onderwerp voor de statenverkiezingen. Een jaar tijd is nodig voor de tot standkoming van het conceptdocument. De provincie wil nl. met gemeenten en waterschappen in gesprek gaan over het conceptdocument, zodat er een gedragen voorstel tot stand komt.

Gevraagd werd naar het staande beleid. Voor een deel is de kadernota BWM-beleid vastgesteld evenals het realisatieplan, de PRS/PRV, de PMV, het Waterplan en het Grondwaterplan. Het staande beleid is in al die plannen vastgelegd. Al die plannen zullen later worden samengebond in een integraal plan.

De heer De Heer memoreert dat bij de vaststelling van het mobiliteitsprogramma is afgesproken dat dit zou worden afgestemd met leefbaarheid en luchtkwaliteit. De ChristenUnie heeft toen met het oog op de synchronisatie gevraagd of er in de komende PS periode opnieuw een mobiliteitsprogramma moest worden vastgesteld. De gedeputeerde liet weten dat dit een statenperiode zou worden overgeslagen en dat dit pas in 2019 aan de orde komt. Hij vraagt of het college heeft getracht de drie stromen echt te synchroniseren.

Gedeputeerde De Vries antwoordt dat leefbaarheid en aanverwante milieuonderwerpen in de conceptvisie mobiliteit worden verwerkt. Dat is een grote stap. Tot voorheen was er nooit een mobiliteitsvisie waarin dergelijke onderwerpen zo prominent een plek hebben gekregen.

De voorzitter memoreert dat dit onderwerp in de PS vergadering terugkomt. Hij vraagt of dit een sterstuk voor PS kan zijn.

De heer De Heer laat weten dat dit niet aan de orde is omdat er nog sprake is van een discussiepunt: de synchronisatie is wat hem betreft nog niet voldoende integraal opgepakt.

De voorzitter stelt voor dat de ChristenUnie dit via een stemverklaring in de PS vergadering tot uitdrukking brengt: daarmee kan de fractie zijn standpunt markeren.

De heer Bekkers komt terug op de toezegging van de gedeputeerde dat ook het mobiliteitsbeleid van de provincie toegroeit naar integratie en dat het huidige mobiliteitsbeleid al veel verwijzingen naar het milieubeleid bevat.

De heer Balemans wijst erop dat de ChristenUnie ook de mogelijkheid heeft een motie in te dienen.

De heer De Heer wil graag een motie over deze kwestie indienen.

De voorzitter constateert dat dit voorstel als sterstuk aan PS zal worden voorgelegd met daarbij de kanttekening dat er door de ChristenUnie een motie zal worden ingediend. De heer Hoefnagels memoreert dat, wanneer één partij een kwestie wil bespreken, daarvoor in PS de ruimte moet worden geboden.

De heer Balemans zegt toe dat het presidium zich hierover zal beraden.

De voorzitter rondt de bespreking van dit onderwerp af.

9. Statenbrief startnotitie ondergrond (met uitnodiging van leden van de commissie MME)

De heer Balemans laat weten dat de VVD zich in grote lijnen kan vinden in de benadering van GS.

Wel wil hij in de kadernota bij de voorstellen de voor- en tegenargumenten duidelijk in beeld krijgen. Ook is het goed de laatste stand van zaken op wetenschappelijk gebied te belichten, bv. waar het gaat om de schaliegasboringen. In de media is daarover veel discussie aan het ontstaan. Gedeputeerde De Vries gaf aan dat hij bij mijnbouwactiviteiten ook de milieu- en andere omgevingsfactoren in beschouwing wil nemen. Dat is een goede zaak. Tegelijkertijd zou het goed zijn de voor- en nadelen van mijnbouwactiviteiten in kaart te brengen zodat daarvan een breed beeld ontstaat. Het gaat hier om een moeilijke discussie en de VVD spreekt hierover nog geen politiek oordeel uit.

De heer Hoefnagels verwijst naar bijlage 2, bodemenergiesystemen, en bijlage 3 over mijnbouwactiviteiten. Een en ander wordt uitvoerig beargumenteerd en komt wat dat betreft aan de wens tegemoet van de VVD.

De heer Balemans expliciteert zijn eerder vraag: beter is het bijlage 2 te actualiseren, gelet op de huidige berichtgeving in de media.

De heer Kilic laat het volgende weten:

- Pag. 4: de kadernota ondergrond is een noodzakelijk iets en behoort tot de verantwoordelijkheid van de provincie.
- Pag. 12: de PvdA vraagt zich af wie de eigenaar is van de ondergrond en hoe wordt dat beheerd? Welke andere partijen zijn actief in de ondergrond, gelet op het leggen van kabels en leidingen?
- Hij vraagt waarom het zwemwater niet in deze startnotitie aan de orde wordt gesteld.
- Pag. 15: gevraagd wordt of dit gedragen wordt door partijen en stakeholders. De PvdA kan zich voorstellen dat er een enquête wordt gehouden om die informatie bij partijen en stakeholders op te halen.
- Wat betreft de voorgestelde werkwijze vindt de PvdA de termijn te lang. Zijn deze termijnen juridisch vastgelegd maar is versnelling mogelijk?

De heer De Graaff deelt mede dat het CDA de strekking van deze statenbrief kan ondersteunen. Wel zijn de provinciale taken vrij summier beschreven. Het zou goed zijn daar bij de nadere uitwerking concreet op in te gaan. Zo worden misverstanden voorkomen, bv. waar en wie een zienswijze kan indienen of onduidelijkheid over de vraag op welke onderwerpen de provincie echt richtinggevend is. Dit bevordert een goede besluitvorming.

De heer Hoefnagels kan instemmen met voorliggende statenbrief. Eén onderdeel is onduidelijk en dat betreft de wens voor gebruik van aardwarmte als duurzame energiebron. Daar wordt gelinkt naar duurzaam gebruik van de ondergrond en naar bodemenergie. Tegelijkertijd wordt gesteld dat bodemenergie een ander onderdeel is. Dit levert wat verwarring op.

Ook wordt aangegeven dat “de vraag is of verder onderzoek naar aardwarmte of stimulering door de provincie zinvol is.” De vraag is echter wat de provincie nu wil. Zijn er al ideeën of moet dit nog volledig worden uitgewerkt? Dienaangaande is verduidelijking nodig.

Mevrouw Broere sluit zich aan bij D66 en de andere voorgaande sprekers. Zij verwacht dat er over schaliegas nog veel gedebatteerd zal worden. Dienaangaande zijn er nog vele onzekerheden terwijl de berichtgeving over dit onderwerp erg divers is. Bekend is inmiddels dat de RABO-bank geen schaliegasactiviteiten meer wil financieren.

De PVV vindt dit verder een prima stuk waarover nog wel het een en ander gezegd zal worden.

De heer Bekkers brengt het volgende naar voren:

- Waarom wordt er een kadernota opgesteld en geen structuurvisie?
- In het stuk wordt focus voorgesteld, echter, dat levert bij GroenLinks de nodige twijfels op. Er moet een zo compleet mogelijk beleid voor de ondergrond worden opgesteld. De problemen met de ondergrond komen juist voort uit het feit dat er in het verleden geen integraal beleid voor de ondergrond was ontwikkeld. Om nu een focus te doen vanuit het heden, kan ertoe leiden dat er in de toekomst een facet niet wordt meegenomen. Wel begrijpt hij dat er in de actualiteit van vandaag bepaalde thema's meer aandacht moet worden gegeven, maar dan het liefst gedefinieerd vanuit het hele speelveld. Mogelijk doen zich in de toekomst thema's voor waarvan men nu nog geen weet heeft. Bodemdaling, verdroging, bodemuitputting door landbouw en bodembiodiversiteit zijn onderwerpen die nu geen focus krijgen. Hij zou graag zien dat er een soort trechtering tot standkomt met urgente kwesties vanuit een totaalvisie.
- GroenLinks vraagt of er in het kader van drinkwater ook rekening wordt gehouden met ontwikkelingen in waterbesparing, zodat de extra vraag naar drinkwater wellicht anders zou gaan uitpakken.

- Bij de aanpak van bodemverontreiniging wordt terecht aangegeven dat het moeilijk is om de bron bij vermenging aan te pakken. Hij vraagt of er mogelijkheden zijn om (deel)bijdragen aan verontreiniging wel aan te pakken al kan een veroorzaker niet aansprakelijk worden gesteld voor het geheel van de verontreiniging.
- In de bijlagen zijn kaarten opgenomen over de vergunningverlening en licenties wat betreft de energiewinning. GroenLinks staat op het standpunt dat schaliegas beter niet kan worden gewonnen en dat riep de vraag op om welke vergunningen het in dit kader gaat. Graag ziet hij in een volgende versie een specificatie over welke vergunning het gaat.

Mevrouw Mineur stelt de volgende vragen:

- Hoe wordt toezicht en handhaving in dit beleid vormgegeven?
- Wat wordt er ten aanzien van de bodemsanering bedoeld met het begrip “flexibiliteit” dat bij maatschappelijke vraag staat? Zij citeert “behoefte aan flexibiliteit en rolinvulling voor gebiedsgerichte aanpak van grootschalige grondwaterverontreiniging.”
- Welke mijnbouwactiviteiten en op welke plekken zijn er op dit moment in de provincie Utrecht aan de orde? De kaarten 3 en 4 op de pagina’s 19 en 20 van bijlage 3 geven een weinig concreet beeld.
- Heeft deze startnotitie enige relatie met het landelijk Deltaprogramma en zo ja welke?

De heer De Heer sluit zich aan bij de vraag van GroenLinks over de kadernota versus structuurvisie. De ChristenUnie kan de 1^e 2 vragen volmondig met ja beantwoorden, maar bij de vragen 3 en 4 mist hij iets. In de beleidsopgave moet duidelijk worden gemaakt waar parkeergarages en bodemenergiesystemen ondergronds het best gelokaliseerd kunnen worden. Dat vraagt om een driedimensionale ruimtelijke structuurvisie. Hij stelt voor zo snel mogelijk met zo’n ruimtelijke structuurvisie van start te gaan. Hij vraagt of GS dat in overweging nemen. Wanneer aan het eind van de kadernota zou worden ontdekt dat er toch een structuurvisie nodig is, hoeveel tijd is er daarvoor dan nog beschikbaar? Hoeveel sneller zou het kunnen wanneer er nu al voor een driedimensionale structuurvisie wordt gekozen? Voorts heeft hij een opmerking over een extra beleidsopgave. Toen werd gesproken over het rapport van de Rekenkamer met betrekking tot bodemvervuiling werd de wens uitgesproken de plekken met zeer ernstige vervuiling, waar niet mag worden gegraven, door de provincie op een digitale toegankelijke kaart te markeren. Hij vraagt of die wens bij deze kadernota kan worden meegenomen.

De heer V.d. Lagemaat constateert dat het hier gaat om een startnotitie voor de ondergrond. Het proces is helder en de focus ligt op 6 onderwerpen, nl. drinkwater, bodemenergie, bodemsanering, grondwaterverontreiniging, mijnbouwactiviteiten en aardwarmte. De SGP vraagt zich af of het berekende tekort aan drinkwater op termijn wel realistisch is, gezien de enorme hoeveelheid drinkwater die in de grond zit. De angst van de SGP is dat bodemenergie toch tot grondwaterverontreiniging kan leiden. Zijn er nadere onderzoeken die het tegendeel bewijzen? De politiek is er nog niet over uit of winning van schaliegas wenselijk is. Er is nog te weinig kennis om vast te kunnen stellen of dat tot verontreiniging leidt. Wanneer die kennis er wel is, moet daarover een duidelijk standpunt in worden genomen.

Mevrouw Hoek vindt het een goede zaak voor de ondergrond een kader te stellen, temeer daar men door de actualiteit wordt ingehaald. Op de genoemde thema’s vindt veel innovatie plaats. Spreekster merkt op dat er vandaag een wetswijziging is ingegaan waar het gaat om Bodemenergie open en gesloten warmte. Provincies en gemeenten hebben meer

bevoegdheden gekregen, echter, de provincie Utrecht beschikt nog niet over een kadernota. Hoe worden verzoeken of uitwassen bewaakt terwijl er nog geen plan voorhanden is? 50PLUS hecht zeer aan een veilige drinkwatervoorziening. Water is een zeer belangrijk voedingsonderdeel voor alles wat leeft. Veel vervuiling in de grond is in het verleden ontstaan, omdat er toen nog geen beleid was om dat tegen te gaan. Zij vraagt in dit kader ook aandacht voor de grondwaterstromen. O.a. kwam tijdens een werkbezoek naar voren dat het water van de Heuvelrug pas 900 jaar later bij Utrecht aankomt. Op pag. 18 van het document worden de waterwingebieden gemarkeerd. Opvallend is dat die locaties erg dicht bij elkaar liggen. Het is duidelijk dat daar een belangrijke verbinding ligt met de grondwaterstromen (die overigens hier niet worden vermeld). Zij vraagt daar nadrukkelijk aandacht voor. 50PLUS constateert dat de meningen over de winning van schaliegas erg verdeeld zijn. Er is op dat gebied nog teweinig kennis voorhanden. Het is goed dat alle inzichten worden gebundeld. 50PLUS wil het signaal afgeven dat vooral heel zorgvuldig met het drinkwater moet worden omgegaan.

De heer V.d. Steeg laat het volgende weten:

- De PvdD vindt het een goede zaak dat er een kadernota voor de ondergrond wordt opgesteld, o.a. met het oog op het milieu. De overige vragen wil hij beantwoorden met de opmerking dat de gedeputeerde zich op het goede spoor bevindt. De PvdD ziet uit naar het verdere proces.
- Op pag. 15 staat dat de adviesrol van de provincie richting vergunningverlening en mijnbouw moet worden versterkt. Dat is een goede zaak.
- Voorts sluit de PvdD zich aan bij de vragen van GroenLinks en de SP met betrekking tot mijnbouw en schaliegas.

Gedeputeerde De Vries memoreert dat de afspraak is gemaakt dat er wordt gewerkt aan een geïntegreerd BWM beleid. Er wordt voor gekozen dat in de vorm van een kadernota te doen en niet een structuurvisie. Landelijk loopt er STRONG, de landelijke structuurvisie voor de ondergrond. De provincie Utrecht tracht de eigen kadernota op tijd gereed te hebben, dat wil zeggen begin 2014, zodat deze als onderlegger kan worden gebruikt in de zienswijze van de provincie Utrecht richting het rijk wat betreft STRONG. Daarmee wordt het provinciale belang ten aanzien van de ondergrond afgebakend en kan dat gefundeerd via het IPO onder de aandacht van het rijk worden gebracht.

Op de vraag van de Kilic antwoordt gedeputeerde De Vries dat verwacht wordt dat er in februari 2014 zienswijzen op STRONG kunnen worden ingediend. Voor die tijd wil hij de kadernota Ondergrond vastgesteld hebben.

De vraag werd gesteld waarom er voor een kadernota is gekozen en niet voor een structuurvisie. In beide documenten wordt vastgelegd wat de provinciale belangen zijn, dat maakt in die zin geen verschil. Echter, bij een structuurvisie moet er twee keer een procedure worden doorlopen. Dat vindt hij wat teveel van het goede. Hij kiest ervoor nu met alle betrokken partners een kadernota op te stellen. Wanneer de provincie invulling geeft aan het geïntegreerde beleid, dan kunnen alsnog MER en inspraakprocedure voor de totale visie van start gaan. Hij vindt dat zinniger dan twee keer een zelfde soort procedure te doorlopen. Spreker deelt voorts mede dat hij na afloop van deze vergadering met gedeputeerden van andere provincies en met Vitens in gesprek zal gaan over de vraag over reeds gepleegd onderzoek en het beleid voor de lange termijn drinkwatervoorziening. Na de zomer zullen er in dat beleid concrete stappen worden gezet. Het lijkt soms alsof de winning van drinkwatervoorziening in Nederland “in beton gegoten is”, terwijl omstandigheden en omgeving veranderen. Daar moet adequaat op worden ingespeeld. Gezocht moet worden naar

nieuwe winninglocaties om ook in de toekomst te kunnen voorzien in drinkwater met een uitstekende kwaliteit.

GroenLinks vroeg waarom gekozen is voor een focus en niet voor een breder georiënteerde benadering met een analyse. Dat is reeds in aanloop naar deze startnotitie gedaan. Met experts van buiten is gesproken over de thematiek die moet worden benoemd wanneer er beleid voor de ondergrond wordt geformuleerd. De opbrengst van die discussie is in deze startnotitie verwoord. Uiteraard is het mogelijk dat er later weer een thema voorbij komt dat ook belangrijk is en moet worden meegenomen. In ieder geval is nu met deze onderwerpen de kern van de ondergrond beschreven.

De heer Bekkers constateert dat genoemde analyse voor de commissie RGW niet inzichtelijk is. Vanuit de verantwoordelijkheid van PS wil hij graag die analyse ontvangen om te kunnen toetsen of er geen onderwerp of probleem van de toekomst is vergeten. Wellicht worden er ook alternatieven aangereikt waar PS voor kunnen kiezen hoewel GS dienaangaande een andere afweging hebben gemaakt.

Gedeputeerde De Vries memoreert dat hij tijdens een werkbezoek aan TNO een presentatie over de problemen in de ondergrond, de onderwerpen en thema's dienaangaande heeft gehad. Hij beschouwt dat als een onderdeel van de analyse. Hij zal nagaan of er in de komende concept kadernota alsnog een analyse kan worden opgenomen die heeft geleid tot de keuze van thema's voor de ondergrond. Spreker wijst erop dat het thema bodemdaling in de PRS is benoemd.

De VVD vroeg een weergave van de laatste wetenschappelijke stand van zaken in de kadernota mee te nemen omdat daarmee wordt onderbouwd welke keuzes er in het beleid zijn gemaakt. Gedeputeerde De Vries zegt dat toe.

Overigens kan hij zich voorstellen dat er in het komende half jaar een aparte bijeenkomst voor deze commissie wordt georganiseerd over thema's als drinkwater, om daarover diepgaand van gedachten te wisselen c.q. alternatieven en denkrichtingen te bespreken in relatie tot de kadernota.

De PvdA gaf aan dat duidelijk moet worden gemaakt wie per categorie de regisseur is. Ook het CDA vindt het belangrijk taken duidelijk neer te leggen. Dat zal ook gebeuren. Mevrouw Hoek wees op de wijzigingen in de Wet Bodemenergie. Het gevolg daarvan is dat gemeenten definitief verantwoordelijk zijn gemaakt voor de gesloten WKO systemen. Via de vergunningverlening is de provincie verantwoordelijk voor de open WKO systemen. De provincie zal die vergunningverlening ook ter hand nemen. Zwemwater hoort niet thuis in het beleid voor de ondergrond, dat hoort thuis bij het oppervlaktewater. De waterschappen zijn verantwoordelijk voor de kwaliteit van het zwemwater, terwijl de provincie de zwemwaterlocaties aanwijst. Het is de bedoeling dat de stakeholders bij de tot standkoming van de kadernota worden betrokken. Gevraagd werd of de termijn van het proces kan worden verkort. Gedeputeerde De Vries meent dat de provincie de aangegeven tijd nodig heeft om partijen goed aan het woord te laten. In aanloop naar het STRONG traject moeten de beschreven stappen worden gezet.

Naar aanleiding van de opmerkingen van D66, verwijst de gedeputeerde naar het schaliegasdossier dat de gemoederen met name in De Haag maar ook in de provincies bezighoudt. De provincie Utrecht heeft onderzocht wat het provinciale belang is gezien de wetgeving ten aanzien van het schaliegasdossier. Onlangs heeft de commissie daarover van hem een memo ontvangen. Zolang onbekend is wat Den Haag met dit dossier gaat doen, is het prematuur om daar als provincie op in te spelen. Wel tracht de provincie via het STRONG traject een stevige voet tussen de deur te krijgen ten aanzien van de aanwijzing van locaties en verlenen van vergunning voor de winning van schaliegas.

De heer Hoefnagels leest in de notitie dat bodemenergie betrekking heeft op warmte- en koudeopslag, terwijl geothermie wordt geschaard onder de categorie mijnbouwactiviteiten. Dat is ook terecht. Echter, de vragen die over geothermie gesteld worden hebben weer betrekking op bodemenergie. Dit is diffuus. D66 wil graag duidelijk onderscheid maken tussen enerzijds bodemenergie, warmte- koudeopslag en anderzijds de mijnbouwactiviteiten. Gedeputeerde De Vries zegt toe dat voortaan een duidelijk onderscheid zal worden gemaakt in de terminologie die betrekking heeft op bodemenergie en mijnbouwactiviteiten. GroenLinks stelde de vraag of deelbijdragen aan bodemverontreiniging kunnen worden aangepakt. Wanneer de provincie geconfronteerd wordt met bodemverontreiniging, en meerdere partijen daarbij betrokken zijn, dan tracht de provincie al die partijen om de tafel te krijgen om een financieel arrangement te maken over de sanering van de locatie. In het algemeen is dat wel een succesvolle aanpak en kan zo de verantwoordelijkheid voor deelbijdragen aan de verontreiniging in beeld worden gebracht. De betrokken partijen worden gevraagd financieel mee te werken aan een oplossing.

Vragen zijn er gesteld over het kaartmateriaal. Zelf heeft hij de indruk dat de kaarten op de pagina's 19 en 20, licenties koolwaterstoffen en aardwarmte, redelijk inzichtelijk zijn. Wel is hij bereid de kaart op pag. 19 uit te splitsen zodat duidelijk wordt of het gaat om een schaliegasvergunning of andersoortige energiewinningvergunningen. Dat zal terugkomen in de conceptkadernota.

De SP stelde een vraag over toezicht en handhaving. Spreker gaf al eerder aan dat er nu niets verandert. Pas na vaststelling van de kadernota zal dat leiden tot kaders voor vergunning en handhaving. Nu is er nog sprake van een jaarprogramma waarin de verschillende onderwerpen zijn vervat en dat zal voorlopig ook worden uitgevoerd.

Op de vraag van de SP over pag. 11, bovenaan, "behoefte aan flexibiliteit en rolinvulling voor gebiedsgerichte aanpak van grootschalige grondwaterverontreiniging", deelt gedeputeerde De Vries mede dat mevrouw Mineur hier later een antwoord op zal ontvangen.

Reeds eerder heeft hij aangegeven dat de winninglocaties duidelijker en inzichtelijker op het kaartmateriaal zullen worden vermeld. De relatie met het landelijke Deltaprogramma is nu nog niet aanwezig. Wellicht dat er later een link kan worden gelegd met het Deltaprogramma zoetwater.

De ChristenUnie vroeg om een driedimensionale structuurvisie. Bij TNO werd een driedimensionale visie getoond. Wat hem betreft moet de nieuwe omgevingsvisie in ieder geval digitaal beschikbaar komen. Wellicht is het dan ook technisch mogelijk die driedimensionaal te presenteren. Dat zou de beste oplossing zijn, echter, op dit moment weet hij niet hoe dat handen en voeten zou moeten krijgen.

Voorts staat de gedeputeerde op het standpunt dat in de kadernota vooral de algemene lijn moet worden verwoord. Die kan dienen als richtsnoer voor specifieke locaties.

De heer De Heer vraagt hoe het aanwijzen van locaties voor de bodemenergie kan worden geregeld, zonder dat er een structuurvisie voorligt. Wat hem betreft moet er een tweesporenbeleid worden gevolgd, nl. naast de kadernota direct te starten met de voorbereidingen voor een driedimensionale structuurvisie waarin de ruimte voor parkeergarages en bodemenergie integraal wordt afgewogen. De ChristenUnie tracht, in vervolg op het vorige agendapunt, het ruimtelijke beleid en het bodembeleid te synchroniseren.

Gedeputeerde De Vries antwoordt dat dit ook zijn inzet is. Dat wordt ook gedaan, kijkend naar de wijze waarop de samenhang in de planvorming van het fysieke domein wordt vormgegeven. De kadernota Ondergrond krijgt een plek in het integraal Bodem, Water en Milieuplan en dat krijgt weer een plek in de nieuwe Omgevingsvisie. Eerder is dat alles niet

mogelijk. Een stapsgewijze aanpak is noodzakelijk om de grote lijn in het oog te kunnen houden. In de tussentijd wordt via de structuurvisie, het realisatieplan en onderliggende plannen gestuurd, wellicht nog wat minder integraal dan wenselijk zou zijn, maar deze stappen moeten zo doorlopen worden om tot een totaal visie te kunnen komen.

De voorzitter rondt de discussie over dit agendapunt af.

10. Presentatie concept zienswijze herindelingsontwerp, in aanwezigheid van gedeputeerde Pennarts en medewerkers van Twijnstra Gudde

De voorzitter deelt mede dat deze presentatie ook in de andere Statencommissies is gehouden.

Gedeputeerde Pennarts memoreert dat de provincie Utrecht op 16 oktober een zienswijze zal indienen inzake het herindelingsvoorstel van minister Plasterk over de fusie van de drie provincies. PS hebben in dat kader op 4 februari een aantal randvoorwaarden gesteld. Eén daarvan was dat de inhoudelijke en maatschappelijke opgaven leidend moeten zijn in het al dan niet meewerken aan het herindelingsvoorstel. Met de commissie BEM is afgesproken dat in de vakcommissies zal worden teruggekoppeld over de vraag welke methodiek er wordt gebruikt om de inhoudelijke opgave te presenteren en te beargumenteren, met name gaat het dan om de opgaven, de taken en het schaalniveau. Mevrouw Ellen Peper van TG zal daarover zo dadelijk een presentatie houden. De commissie zal worden gevraagd of de opgave die wordt gepresenteerd wel volledig is. Het gaat hier slechts om een deel van de zienswijze, nl. dat deel dat betrekking heeft op de inhoudelijke opgave.

De zienswijze is bedoeld voor de Minister en de Kamerleden, zij zullen besluiten over het voorstel van de minister. Het is haar opgevallen dat er bij Kamerleden weinig kennis is van de taken van de provinciale bestuurslaag.

Mevrouw Peper houdt aan de hand van sheets een presentatie over met name de taken en de opgaven van de provincie Utrecht, overigens een klein onderdeel van de gehele zienswijze. Het is de bedoeling dat de zienswijze door PS op 30 september wordt vastgesteld.

De voorzitter geeft het woord aan de commissieleden.

Mevrouw Mineur vindt de presentatie vooral aan het begin erg abstract. Er werden te algemene termen gebruikt en dat geeft het risico dat men elkaar misverstaat.

In de vorige bijeenkomst heeft spreekster de regioatlas genoemd. Met name gaat het dan om samenwerking tussen gemeenten. Alle niveaus van de overheid worden heringedeeld en gemeenten krijgen veel meer verantwoordelijkheden. Onderling gaan gemeenten in toenemende mate na in hoeverre zij kunnen samenwerken. Het lijkt er nu op alsof in de presentatie alleen naar boven is gekeken en niet naar de ontwikkelingen op een lager niveau. De argumentatie van de zienswijze wordt sterker om ook dat element mee te nemen.

De heer Hoefnagels verwijst naar sheet 15, natuur. Volgens hem zijn de afbeeldingen waar het gaat om EHS en Natura 2000 niet geheel correct weergegeven, met name in het Plassengebied in de provincie Utrecht en de provincie Noord-Holland.

Gedeputeerde Krol beaamt dat deze afbeelding niet geheel juist is. Het Natura 2000 gebied bevindt zich bij de Oostelijke Vechtplassen maar dat strekt zich ook uit op Utrechts grondgebied. Het kaartmateriaal zal op dat punt worden gecorrigeerd.

De heer Thonon meent dat er in de structuurvisie Infrastructuur en Ruimte van de nationale overheid ook verbanden tussen de drie provincies naar voren komen. Deze ziet hij echter nu niet terug. Hij vraagt hoe die zijn meegenomen. Dat geldt ook voor de Provinciale Ruimtelijke Structuurvisie. Op de thematische kaart met een hoger schaalniveau worden verbanden zichtbaar tussen de provincie Utrecht en de buurprovincies. Wordt ook dat inzicht meegenomen?

De heer Westerlaken beschouwt dit als een procesmatige uiteenzetting over de aanpak wat betreft de zienswijze. Wel mist hij de grensoverschrijdende samenwerking tussen gemeenten. Ook dat moet in de zienswijze worden belicht.

De heer De Heer wil ook een kaartje over de nationale landschappen meenemen in de zienswijze. Ter vergadering wordt hem getoond dat dit kaartmateriaal al is verwerkt. Vrijwel alle provinciale landschappen zijn provinciegrens overschrijdend. Het is erg lastig om het groene hart beleid van de provincies op elkaar af te stemmen. Hij vraagt of dat alsnog kan worden gemarkeerd.

In de takentabel mist hij de plattelandsontwikkeling. Deels zit dat er wel in maar plattelandsontwikkeling in relatie tot de cultuurhistorische versterking komt niet naar voren. Dienaangaande verwijst hij bv. naar de Oude Hollandse Waterlinie, een cultuurhistorisch element, dat provinciegrensoverschrijdend is. Dit moet met Zuid-Holland en niet met Noord-Holland worden opgelost. Onderbelicht vindt hij de landbouwstructuurversterking; wat hem betreft verdient dat apart aandacht.

Mevrouw Broere vraagt wat wordt bedoeld met “regionale bijeenkomsten”. Voor wie zijn die bijeenkomsten bedoeld?

De heer V.d. Lagemaat vraagt of hij de presentatie in digitale vorm kan ontvangen, evenals de presentaties die in andere commissies gegeven zijn..

Mevrouw Hoek vraagt of de vaarroutes op de waterkaart zijn opgenomen. Voorts wijst zij erop dat er onlangs waterschappen zijn samengegaan. Zo is er een nieuw waterschap ontstaan, Vallei en Veluwe, en dat is provincieoverschrijdend. Duidelijker moet worden aangegeven dat er een waterschapsfusie heeft plaatsgevonden die provincieoverschrijdend was.

Mevrouw Blom memoreert dat Europa niet bij de schaalniveaus wordt vermeld. Dat is wel noodzakelijk.

De heer Balemans vraagt hoe er wordt gehandeld wanneer er meerdere varianten over de provinciefusie op tafel worden gelegd. Wat betekent dat voor het proces? Persoonlijk vreest hij dat dit tot zeer omvangrijke discussies in PS gaat leiden terwijl ook rekening moet worden gehouden met gedachten van andere provincies. Een en ander kan resulteren in zware politieke discussies en dat is voor het onderzoeksbureau niet eenvoudig.

Gedeputeerde Pennarts komt terug op het abstracte begin van de presentatie, zoals door de SP naar voren werd gebracht. Die abstractie wordt gebruikt om PS mee te nemen in de systematiek van de zienswijze. In de zienswijze zelf zal kort bij het inhoudelijk deel worden stil gestaan. Aangegeven werd dat lokale ontwikkelingen ook relevant kunnen zijn voor de zienswijze. Spreekster geeft aan dat wel het verhaal van de provincie Utrecht moet worden verteld en wat haar betreft moeten flankerende ontwikkelingen meer achterwege blijven. Wel

kan wat betreft het bestuur nader worden uitgewerkt dat er ook inhoudelijke provincieoverschrijdende samenwerkingen zijn die worden gefaciliteerd. Ook Europa is daarbij aan de orde, o.a. hoe wordt samengewerkt tussen regio's om invulling te geven aan de Europese opgave. Dat aspect zal nadrukkelijk in de zienswijze worden genoemd. Het is alleen de vraag of dat in de taakopvatting moet worden weergegeven.

Mevrouw Mineur heeft het gevoel dat de gedeputeerde en zij langs elkaar heen praten. Ze trachtte aan te geven dat men zich niet alleen moet beperken tot "naar boven kijken". Er moet outside the box worden gekeken naar de problemen waar men nu mee wordt geconfronteerd. Welke ontwikkelingen zijn er in de breedte gaande? Dat gaat dus ook over gemeenten. De jeugdzorg is een domein waarop gemeenten steeds meer gaan samenwerken en dat wordt ook aangemoedigd. Wat haar betreft dient ook te worden weergegeven welke samenwerkingsverbanden in dat verband zich aandienen. Niet naar een super provincie moet worden gekeken, maar eerder naar een miniprovincie of een regio.

Gedeputeerde Pennarts antwoordt dat zij dit uitlegt als de meer bestuurlijke context, ontwikkelingen die op alle niveaus gaande zijn en tot andere oplossingen kunnen leiden dan alleen het fenomeen opschaling. Daarmee zal in de zienswijze rekening worden gehouden. Gevraagd werd naar de regiobijeenkomsten. Spreekster meent dat dit nadrukkelijker in de commissie BEM aan de orde kan komen. Het gaat om twee regiobijeenkomsten. De stakeholders uit de regio, instellingen, organisaties en bedrijven waarmee de provincie affiniteit heeft, krijgen de gelegenheid met de zienswijze van de provincie mee te denken. Dat gebeurt ook voor de gemeentebestuurders uit de provincie Utrecht.

De VVD maakte een opmerking over de varianten. Dat wordt de volgende stap in de zienswijze. Van te voren weet men nog niet waar de zienswijze op uit komt. De randvoorwaarden zoals door PS geformuleerd, vormen het vertrekpunt. Er komt nu een beeld naar voren van de samenhang, en deze is uiteraard provinciegrensoverschrijdend. Inhoudgedreven wordt gekeken naar de meest voor de hand liggende varianten en deze zullen op 30 september door PS worden besproken.

Mevrouw Peper van TG laat weten dat de puntjes op de i worden gezet waar het gaat om de kaart over de EHS/Natura 2000. Gesuggereerd werd ook gebruik te maken van het kaartmateriaal uit de Provinciale Ruimtelijke Structuurvisie en de nationale Structuurvisie. Als er kaarten zijn die inzicht geven in ruimtelijk economische eenheden, dan zal dat worden gebruikt.

Het Groene Hart beleid heeft ook samenhang met Zuid-Holland. Dat zal expliciet worden benoemd.

De plattelandsontwikkeling in relatie tot de cultuurhistorie; er is een apart thema beschreven over cultureel erfgoed en de cultuur historie. Ook de NHL en de Linie zijn daarin beschreven. Expliciet zal worden stilgestaan bij de samenhang met de plattelandsontwikkeling.

Toegevoegd zal worden de landbouwstructuurversterking.

Een verzamelpresentatie met een overzicht van alle thema's en alle uitwerkingen van de taken, zoals deze in de commissies aan de orde zijn geweest, zal naar PS worden gezonden.

Voor de vaarroutes wordt een aparte kaart gemaakt, die bij het thema Infrastructuur zal worden opgenomen.

Ook zal er aandacht worden besteed aan de samenwerkingsverbanden van de waterschappen, daar waar het provinciegrensoverschrijdend is.

De voorzitter rondt de discussie over dit onderwerp af en dankt mevrouw Peper voor haar presentatie en toelichting.

11. Statenbrieven en ingekomen stukken die ter informatie worden aangeboden.

11.1 Statenbrief samenwerkingsovereenkomst eiland van Schalkwijk

11.2 Statenbrief voortgang uitvoering KRW in 2012

11.3 Bericht Europa en fiches juni 2013

11.4 Memo GS gedeputeerde Krol Provinciale taakstelling met betrekking tot windenergie

11.5 NV Utrecht reactie op Ontwerp Rijksstructuurvisie Amsterdam-Almere-Markermeer

11.6 Memo GS gedeputeerde Krol stand van zaken Prinses Maxima Centrum voor kinderoncologie

12. Sluiting

De voorzitter sluit onder dankzegging voor ieders komst en inbreng deze vergadering.